

Предговор

Пекин, 1966 г.

Всяка история е свързана с всички останали истории.

Страната преживява катаклизъм. Земята се тресе под тропота на крака, които търчат насам-натам. Хората бързат да декларират своята праволинейност, преди другата страна да успее да заяви същото. Толкова много от тях са твърдо убедени, а в същото време така силно си противоречат.

Тези от нас, които са живели дълго, са виждали такива неща и преди.

През дългия си живот съм написал много истории. Но някои от тях все още остават неразказани, при все че са се случили преди години. Дойде и тяхното време. Ще запиша колкото мога повече, като разкажа всяка от тях така, както съм я видял. Събитията, на които не съм присъствал, ще предам така, както са ми ги разказали. Колко надеждни ще бъдат тези свидетелства от втора ръка? Сигурно толкова, колкото и моите собствени. За добро или лошо.

Един приятел веднъж каза, че никоя история не свършва наистина. Ако е бил прав, това задължително означава, че и нито една няма истинско начало. Много добре, но за целите на разказа, който пиша сега, може да се каже, че историята започва в град Лондон през 1924 г., недалеч от „Марбъл Арч“.

1. Лондон, 1924 г.

Облегнах се на железния парапет и се потопих в гледките и звуците на пролетния следобед в Хайд Парк. Жълти нарциси обрамчваха изумрудената морава, по която хората, излезли на пикник, седяха на карирани одеяла. Сред тях търчаха кикотещи се деца, гонеха се джафкащи кучета. Късното слънце озаряваше всичко с щедър меден блясък.

В Кътчето на ораторите вятърът издуваше Юниън Джак, издигнат от консерваторите, които се стремяха да запушат устата на социалистите, като крещяха лозунги от сорта на „Предателите ще унищожат Англия!“ и други подобни. Социалистите, застанали наблизо, развяваха червени знамена и ревяха: „Долу капитализма!“. Млади жени в строги костюми – и доста от тях в панталони – държаха плакати с искане за пълното прилагане на избирателното право, а не за ограничената версия, която се предлагаше в момента. Други, които виждаха спасение в профсъюзите, в смазването на профсъюзите, в независимостта на Индия, в отпора срещу независимостта на Индия, в Католическата църква, в атеизма, в Либералната партия или в прекратяването на употребата на алкохол, защитаваха своите каузи, докато униформени мъже и жени биеха барабани и ентусиазирано пееха химни за спасението на душите.

Ах, британците! Често грешат, но никога не са лишени от мнение и стремеж да го изразяват. Вероятно, помислих си, докато се насочвах към квартирата си, ние, китайците, бихме могли да си вземем поука от тях, макар че няхах ни най-малка представа каква би могла да бъде тя.

Когато наближих малката къща близо до Британския музей, сърцето ми започна да бие с обичайната смесица от очакване и трепет. Тези две чувства имаха общ източник: възможността да срещна госпожица Мери Уендъл.

Госпожица Уендъл, дъщерята на хазайката ми, беше със сигурност най-привлекателното същество, което бях виждал някога. Блестяща златиста къса коса обрамчваше живото ѝ лице с розови бузи; сините ѝ очи грееха от веселие, а движенията ѝ бяха бързи и грациозни. От мига, в който се запознахме, тя запали в душата ми такъв плам, какъвто не бях очаквал да открия в Англия.

Вълнението в този момент обаче не беше взаимно. Когато за пръв път дойдох да живея при семейство Уендъл, Мери споделяше презрението на майка си към китайците и почти не ми говореше. Едва ли бих могъл да ги виня, защото главите им бяха пълни с образите на жълтокожи грозотии с присвити очи и дълги нокти, увековечени от евтините списания, пошлите театрални представления и кинематографията. Единствено благодарение на увещанията на преподобния Робърт Евънс, свещеник, наш общ познат, вдовицата Уендъл се съгласи да ми предостави таванските стаи в дома си в името на християнското милосърдие.

През месеците, откакто живеях там, започнах да мисля, че моето поведение е променило представата на двете дами за китайците. С госпожа Уендъл бяхме станали добри приятели, а дъщеря ѝ вече се усмихваше и ми намигаше, докато бързаше към работното си място в магазина за шапки или към богослужението в църквата „Сейнт Джордж“ в Блумсбъри. Все още не бях разкрил пред Мери истинските си чувства към нея, тъй като смятах, че моментът не е съвсем подходящ. Но таях надежда, докато прекрочвах прага на антрето този следобед, да зърна нейната сияйна усмивка и може би да проведе с нея кратък, но топъл разговор.

Това обаче не се случи.

– Лао Шъ! – чу се гласът на госпожа Уендъл. Към него се присъедини лаят на Наполеон, нейното кученце. Окачих бомбето си над огледалото и влязох в салона, където заварих хазайката си да

разговаря с рижав младеж в шофьорска ливрея. Младият мъж скоч на крака, щом влязох.

– Лао Шъ – каза госпожа Уендъл, като се намръщи, – този млад мъж е дошъл да ви вземе. Твърди, че е спешно. Надявам се, че не сте в беда?

– Доколкото знам, не съм – отвърнах аз. – С какво мога да ви помогна, млади човече?

– Бях в кабинета ви в университета, сър, но ми казаха, че сте си тръгнали.

Британец от работническата класа нарича един китаец „сър“? Примигнах от изненада.

– Да – отвърнах аз, – пролетната ваканция започна. – Не можех да отрека, че бях благодарен за това. Опитите да преподавам китайски език на хора, чиято нужда от изучаването му далеч надхвърляше интереса им към него, бяха уморителни. Очаквах с нетърпение няколко спокойни седмици за работа по романа си, идеята за който все още не се беше избистрила, но имах надежда.

– Обадох се на работодателя си – продължи младият шофьор – и ми беше наредено да ви чакам тук. С разрешението на дамата, разбира се – той кимна към госпожа Уендъл. – Моли ви да дойдете незабавно.

– И кой би могъл да бъде вашият работодател, който толкова много иска да ме види?

– Достопочтеният Бъртранд Ръсел, сър.

– Бърtrand Ръсел? – Усетих, че гласът ми е изтънял с няколко тона над обичайния ми тенор, преглътнах и казах: – Уважаемият Бърtrand Ръсел е изпратил за мен?

– Бихте ли дошли веднага с мен, господине?

– Госпожо Уендъл – казах аз объркан, но възхитен, – излизам отново.

Докато се връщах обратно в антрето, за да си взема шапката, лицето на госпожа Уендъл отново придоби обичайния си доволен вид. Потупа Наполеон по главата и се усмихна, вероятно също толкова доволна, колкото и аз, макар и по други причини – че съквартирантът ѝ е бил повикан по искане на достопочтения Бърtrand Ръсел: математик, философ, либерален мислител, голям приятел на Китай и – според госпожа Уендъл може би най-важното – втори син на граф.

Излизайки от дома си в Пекин, човек попада във водовъртеж от хора, които бързат насам-натам, пеша, в рикши или паланкини, а заможните – в карети, теглени от коне. Епизодичните появи на автомобили предизвикват благоговение и приливи на страхопочитание, тъй като тези машини са притежание единствено на дипломати, аристократи, влиятелни и богати хора.

По лондонските улици обаче автомобилът, чието разпространение се бе увеличило още преди войната, вече беше превзел властта. Пешеходците бяха изтикани по тротоарите в краищата на пътното платно, а конете се плашеха, докато камионите, автобусите, такситата и дори автомобилите на частни лица преминаваха покрай тях със силно ръмжене на двигатели и свирене на клаксони.

За времето, което бях прекарал в Лондон, не бях успял да придобия опит в областта на автомобилите, освен да различавам качествените от второкласните. Автомобилът, в който ме настани шофьорът, беше „Морис Оксфорд“, както подобава на джентълмен от ранга на

господин Бърtrand Ръсел – отлична машина и ни най-малко показна. Тя бръмчеше с тиха увереност, докато правехме бързата си обиколка по лондонските улици. Опитах се да си придам вид за пред всеки, който можеше да ме съзре през прозореца, че да седя в нея, е нещо съвсем обичайно за мен.

Спряхме в Уест Енд пред достолепна къща от жълти тухли и бял варовик. Младият шофьор побърза да ми отвори вратата, а после ме поведе към входа на къщата. Когато натисна звънеца, сърцето ми заби почти така, както когато пристигнах в квартирата си. Достопочтеният Бърtrand Ръсел желае да говори с мен! Надявах се да срещна го по време на престоя си в Лондон, защото смятах, че имаме какво да обсъдим. От неговите трудове ставаше ясно, че според него проблемите на Китай не са предизвикани от самия него, а са причинени от онези страни, които непрестанно ни тормозят, преследвайки собствените си цели. Англия не беше невинна в това отношение и нямах търпение да обменя мнения с господин Ръсел по тази и други подобни теми.

За пореден път обаче това, на което се надявах, не се случи.

На звънеца на шофьора се отзова камериер, плешив като билиардна топка. Представих визитната си картичка. Камериерът я постави на сребърен поднос, а шофьорът се отправи към автомобила си. Въведоха ме в застлана с килим всекидневна. До каменната камина в стаята се разхождаше висок среброкос мъж.

– Сър – обяви камериерът, – господин Лао Шъ.

Високият мъж пресече стаята с бързи крачки, за да ми стисне ръката.

– Лао Шъ! – възкликна той. – Аз съм Бърtrand Ръсел. Радвам се да се запозная с вас. Много пъти, откакто научих, че сте пристигнали в

университета, съм си мислил да ви поканя тук, но все ми пречеше едно или друго.

– Напълно ви разбирам, сър. Радвам се да се запозная с вас. Чел съм вашите книги и с нетърпение очаквам да обсъдим с вас Китай, а и много други неща.

– Да, аз също очаквам с нетърпение тези разговори, но се боя, че ще почакаат за друг ден. Точно сега нямаме време. Работата е там, Лао Шъ, че ви поканих тук не толкова за да разговарям с вас, колкото за да ви отведа в ареста.

2. Сърцето ми спря да бие нетърпеливо. Всъщност спря напълно. Бъртранд Ръсел искаше да ме арестуват? Какво бях направил?

– О, скъпи мой! – прихна да се смее господин Ръсел. Това беше прекалено! Щях да бъда арестуван, а той го намираше за смешно? – Съвсем сте преbledнели. Може би трябваше да се изразя по друг начин. Имам нужда от помощта ви, разбирате ли. Арестът ви няма да продължи дълго и няма да има никакви последици за вас освен един-два часа в килията в затвора. Това обаче ще бъде от най-голяма полза за един мой приятел. Ето, седнете и ще ви обясня.

Коленете ми бяха омекнали и все още нямах представа за какво говори, затова приех поканата и се отпуснах на един стол.

– До мен достигна информация, че моят приятел Ди Жъндзие е попаднал по погрешка в ареста заедно с група китайски агитатори в Лаймхаус. Аз...

– Ди Жъндзие? Прочутият съдия Ди? – изумих се, когато се чух да прекъсвам самия Бъртранд Ръсел.

Господин Ръсел, от друга страна, изглеждаше възхитен.

– Да! Познавате ли го?

– Само по репутация, разбира се. Значи съдията Ди е в Лондон?

– Да, и както казах, се е озовал зад решетките. Това нямаше да е нищо повече от неудобство, което легацията на вашата страна щеше бързо да уреди, ако не бяха подробностите от военната му служба. Ди е бил в китайската мисия в Женева, когато са го командировали в Китайския трудов корпус във Франция, за да разрешава спорове между работниците и британците на фронта. Доколкото разбирам ситуацията, почти винаги е бил в правото си, но както сигурно ви е известно, моите сънародници често отдават по-малко значение на „правото“, отколкото на „британците“. Казано накратко, Ди си е създал врагове. Един от тях, някой си капитан Уилям Бард, сега е инспектор в Столичната полиция в същия район, където Ди седи в затвора. Бард все още не е открил, че Ди е в ареста, а аз бих искал да го измъкна оттам, преди да го е направил. Ще ми помогнете ли?

Нямах представа какво да кажа.

– Съжалявам, сър. Значи съдия Ди е арестуван и за да бъде освободен, ще помогне, ако и аз бъда арестуван? Не съм сигурен, че ви разбирам.

– Не ви виня. Позволете ми да ви предложа следното – да се отправим към затвора, а аз ще ви обясня всичко пътьом. Ако при пристигането ни откажете да участвате, ще се разделим без лоши чувства. Задоволителен ли е този план?

Можех само да кимна мълчаливо. Очевидно това беше достатъчно. Господин Ръсел позвъни за колата и скоро отново се носех по лондонските улици, този път с Бърtrand Ръсел до себе си.

Господин Ръсел ми каза, че се е запознал със съдия Ди в Пекин, където Ди му помогнал при написването на известната му книга „Китайският проблем“.

– Защо Ди е в Лондон сега, не знам – продължаваше господин Ръсел, – но след като бъде освободен, очаквам да разберем. Вашата роля в това, приятелю, ще бъде просто да си размените местата с него. Ще влезем в затвора, а вие ще бъдете мой преводач. Моят китайски е сносен, а английският на Ди, разбира се, е перфектен, но той е достатъчно умен, за да не го използва пред полицаите. Ще се срещнем с него, вие ще останете вътре, той ще излезе, а след това ще се обадя на китайската легация и ще ги информирам, че изтъкнат преподавател от Лондонския университет е задържан в затвора поради груба полицейска грешка. Те ще предприемат бързи действия от ваше име. Ще се погрижа за това.

– Но защо не използвате същата стратегия, за да освободите съдия Ди? Всеки китайски дипломат знае много добре, че Ди не е агитатор от Лаймхаус¹.

– Това със сигурност е така. Ако можех просто да се свържа с легацията и да оставя колелото на правосъдието да се завърти, щях да го направя. Усложнението е следното. Ако капитан Бард разбере, че Ди е попаднал в лапите му, може да се опита да разчисти стари сметки.

– Аха! – възкликнах аз. – Значи се страхувате за безопасността на съдия Ди?

– Да, но може би не по начина, по който си представяте. Ди, както може би сте чували, е опитен боец. Ще посрещне компетентно всяка физическа конфронтация от страна на Бард. Опасявам се, че притиснат в ъгъла, без възможност за бягство, Ди може да сметне за необходимо да причини сериозна вреда на всеки, който се нахвърли

върху него. А това може да доведе до юридическа отговорност, от която ще бъде трудно да се освободи. Не, той трябва да се измъкне, преди самоличността му да бъде разкрита. И така, господин Лао, какво ще кажете? Вероятно ще излезете навреме, за да се присъедините към мен и Ди за вечеря. Това устройва ли ви?

Да вечерям с Бърtrand Ръсел и съдията Ди! Какво би могло да ми допадне повече? И все пак планът все още ми се струваше несъвършен.

– Простете ми, сър – казах аз, – но дали тази измама ще успее? Нима аз и Ди си приличаме толкова много?

– Разбира се, че не! Но това е Англия. За определен тип англичани всички китайци изглеждат еднакво. Уверявам ви, че хората от Столичната полиция са тъкмо от този тип. Освен това Ди се е маскирал. С превръзка на околото или нещо подобно. – Господин Ръсел отново се засмя. – Ще си я сложите, ще размените дрехите си и ви гарантирам, че полицаите няма да забележат нищо.

Колата спря пред портала на районното управление на Столичната полиция в Лаймхаус. Противно на всяко зрънце здрав разум, което имах, се съгласих да участвам в плана на Бърtrand Ръсел. Излязохме от колата и за трети път през този следобед се приближих до вратата с разтуптяно сърце, макар че сега компенсиращата тръпка от предчувствието за нещо хубаво липсваше.

Полицаите вътре също не бяха въодушевени, когато отправихме искането си.

– Това е достопочтеният Бърtrand Ръсел – обявих с най-официалния си тон на дребния сержант зад високото дъбово бюро. – Тук сме, за да разговаряме с един от вашите затворници.

Сержантът се вгледа в нас.

– Така ли?

– Добри ми приятелю – намеси се господин Ръсел, като подаде визитната си картичка, – наистина е така, а времето ми е ограничено, така че ще ви бъда задължен, ако можем да пристъпим към изпълнението на искането ни.

Сержантът се вгледа във визитката на господин Ръсел, сякаш от нея можеше да изскочи нещо.

– Ако търсите някого от китайците, всичките са в килиите. Трябва обаче да говорите с капитан Бард по този въпрос.

– Тогава го доведете веднага! – наредих аз. Бързо усетих как бузите ми се изчервяват; не ми се случваше често да заповядвам на англичани.

Другите полицаи се разсмяха, а лицето на сержанта се изчерви като моето.

– Какво каза? Нямам намерение да търпя един китаец да ми дава заповеди!

Останалите започнаха да подвикват „Точно така, Том!“ и „Покажи му кой командва тук!“. Господин Ръсел почука по бюрото и започна:

– Добри ми човече... – когато сержантът скочи от високото си столче и се насочи към нас. Дюдюканията на останалите се засилиха. Единственото, което можех да направя, беше да се съържа да не хукна към вратата, но нямаше как да се примиря с идеята да оставя Бъртранд Ръсел сам сред тези хулигани.

– Хей! Какво става тук? – запита рязко нов глас и смехът стихна. – Нямате ли нищо за вършене? Сигурен съм, че мога да ви намеря работа. Сержант, напуснали сте работното си място. Ще ви бъде

удържана заплата за един ден. А сега вие, сър. Изглежда вие сте в центъра на всичко това. Какво сте направили, за да разбуните тези хора?

Последното беше адресирано до господин Ръсел. Докато сержантът сядаше обратно на високата си табуретка, стиснал здраво зъби, а останалите се отдалечаваха, господин Ръсел подаде визитната си картичка на новопоявилите се.

– Бърtrand Ръсел – представи се той. – А вие сте...?

– Уилям Бард. Инспектор и капитан от Столичната полиция.

Значи това беше известният капитан Бард. Едрият, здрав на вид мъж, облечен в туид, с оредяваща коса и гъсти мустаци, погледна визитката, после господин Ръсел и накрая мен.

– Аз съм същият този човек – каза мистър Ръсел, без дори следа от притеснение. – В килията ви има китайски затворник, с когото трябва да поговоря. Доведох със себе си преводача си. Имате ли нещо против да ви обезпокоим с това искане?

Бард примижа, после сви рамене.

– Не виждам защо да не може. Проклети агитатори! Висшите чиновници на Скотланд Ярд в своята мъдрост са сметнали за нужно да ме назначат в този участък само защото говоря този проклет език. Ще ми се да не беше така. Защо джентълмен като вас би желал да прекарва времето си в килия с група китайци, не бих могъл да кажа, но предполагам, че това си е ваша работа.

Господин Ръсел се усмихна безгрижно и отговори:

– Да, именно.

След тези думи капитан Бард изпуктя недоволно и повика един от хората си да ни заведе до килиите.

3. Противната миризма ме уведоми, че сме навлезли в същинската част на ареста. Иззад стоманените врати се чуваха подвиквания „Хей!“ и други не толкова учтиви изрази, а през малките зарешетени отвори надничаха мъже. Полицаят ни поведе към врата, разстояние от която да останалите подсказваше, че зад нея има по-голяма килия. Мъжът разтърси връзка ключове, намери правилния и отключи. Вратата се отвори със скърцане към голямо помещение, в което се намираха може би дузина китайци с по-леки или по-тежки наранявания. Да бъдеш агитатор явно беше опасна професия.

– Когато сте готови да си тръгнете, потропайте на вратата – нареди полицаят, докато ни въвеждаше в килията. – Или ако някой от тях ви създаде проблеми. – Той обходи с поглед всички мъже наоколо. Когато излезе, вратата се затвори с трясък след него.

Един от затворниците се изправи. Носеше превръзка на окоето и копринена роба на учен. Друг, с бяла коса и брада, също беше в китайско облекло, макар че в неговия случай то представляваше памучната туника и свободните панталони на търговец. Останалите бяха облечени в грубите дрехи на средностатистически британски работник.

Ученият беше по-висок от мен, с широки рамене и въпреки превръзката на окоето си имаше красиво лице, квадратна брадичка и блясък в очите. Приблужи се към нас с лека усмивка. Тихо каза на английски на господин Ръсел:

– Виждам, че си получил бележката ми. Благодаря ти, че дойде.

– Да, получих я – отвърна господин Ръсел също шепнешком, тъй като човекът, при когото беше дошъл, официално не говореше английски, поради което беше необходимо моето присъствие. – Това е господин Лао Шъ. Той е преподавател в университета, романист и важен китайски интелектуалец тук, в Лондон. Дошъл е да заеме мястото ти, след което ще поискам освобождаването му.

Опитах се всячески да скрия гордостта си, както и изненадата от това, че Бърtrand Ръсел се изказа за мен по този начин.

След като господин Ръсел приключи с изложението на схемата, ученият заговори.

– Разбирам. Шиешие², господин Лао. – Той обгърна десния си юмрук с лявата си длан и се поклони.

– Вие сте съдия Ди? – попитах на китайски.

Мъжът отново се изправи, сви устни и набръчка нос, сякаш се беше сблъскал с неприятен аромат. Вдигна брадичката си и трябва да кажа, че ми се стори малко надменен.

– Същият – отвърна той, като гласът му стана малко по-висок, а думите – малко по-бавни от първите. Промени стойката си така, че да държи левия си хълбок малко по-напред от десния, и сви дясната си ръка в лакътя, като дланта му се движеше нагоре-надолу по начина, по който притеснен човек поклаща шапката си.

Но нямаше шапка.

За разлика от мен.

Осъзнах какво се случва. Ди ми подражаваше.

Не можех да кажа, че бях поласкан от начина, по който ме имитираше, но и не можех да отрека правдивостта на образа.

Прокара ръка през косата си, приглаждайки я по подобие на моята, след което с усмивка свали превръзката от окоето си и ми я подаде. Сложих си я. Ди разкопча копринените копчета на робата си. Погледнах към господин Ръсел, който се усмихна окуражително, затова свалих сакото си и разхлабих вратовръзката. Господин Ръсел протегна ръка, предлагайки да задържи временно каквото се наложи. По този начин, използвайки достопочтения Бърtrand Ръсел като закачалка за дрехи, съдия Ди и аз разменихме панталони срещу панталони и риза, жилетка, вратовръзка и сако срещу роба. Шапката си предадох на Ди в замяна, както предположих, на превръзката за око. Другите мъже в килията намериха този процес за изключително забавен и трябваше да бъдат успокоени от Ди, който прошепна, че ще освободи всичките, ако не издадат играта.

Ди, северняк от Шандун³, имаше седем сантиметра предимство пред мен по отношение на ръста и по-мускулесто телосложение, отколкото можех да очаквам от член на съдебната система. Робата му висеше странно върху мен и се наложи да придърпам нагоре копринените му панталони. Моите панталони пък му бяха къси, сакото ми не можеше да се закопчае, а обувките ми сигурно го стискаха, тъй като краката ми хлопаха в чехлите му, но господин Ръсел ни увери, че за краткото време, което щеше да им отнеме да излязат от управлението, никой няма да обърне внимание на странното облекло на Ди или на моето. Опитах се да изпъна раменете си назад и да заема нехайна стойка – тоест да се превърна в Ди, както Ди се беше превърнал в Лао. Господин Ръсел ни огледа, кимна доволно и потропа на вратата на килията.

– Хей, полицай! – извика той. Миг по-късно се чу дрънчене на ключове и скърцане на несмазани панти, докато вратата се отваряше. Господин Ръсел излезе от килията, последван от Ди.

– Този човек не е агитатор – каза господин Ръсел на полицая, като ме посочи. Той е изтъкнат учен. Не можете да го държите тук.

Полицаят сви рамене.

– Не е моя отговорност, сър.

– Е, тогава ще се свържа с компетентните органи. Не се притеснявайте, приятелю – каза ми той. – Скоро ще ви измъкна.

– Да, господине, благодаря ви, господине – отвърнах аз, преди Ди в ролята на Лао да успее да се изкаже, и тогава по разширените очи на господин Ръсел, Ди и полицая разбрах грешката си.

– Какво става тук? Мислех, че никой от вас с дръпнатите очи не говори английски! – полицаят прехвърли поглед от мен към Ди, надолу към глезените на Ди, които стърчаха от панталоните ми, и отново нагоре. После смръщи чело.

– Не, господине, аз... – изпотих се; само влошавах положението. Полицаят дръпна превръзката от окоето ми.

– Какво става тук?

Ди и господин Ръсел си размениха погледи.

– Е, карай! – каза Ди. – Нищо друго не ни остава.

Заби ритник под брадичката на полицая. Мъжът залитна назад и посегна за свирката си. Докато я надуваше, Ди отвори вратата на килията.

На китайски извика:

– Хайде, агитатори. Вървете да агитирате!

Коридорът се напълни с китайци, а скоро след това и с полицаи.

– Ръсел, гледай да се измъкнеш – извиси глас Ди над шума. – Върви. Ще се срещнем по-късно.

С оглед на обстоятелствата ми се стори, че това е твърде оптимистично, но господин Ръсел кимна и се промуши покрай стената. Изкачи се бързо по същото стълбище, по което се спускаха полицаите.

– Можете ли да се биете? – попита ме Ди.

– Всъщност, да – отвърнах аз. – Аз съм манджурец, роден под Червеното знаме⁴. През младостта си в Пекин съм понесъл доста удари.

– Е, тогава, знаменосецо, да се захващаме за работа.

Започнах да удрям и ритам в схватката между полицаи и агитатори. Мислех, че се справям сравнително добре, но в моментите, в които си поемах дъх, виждах как Ди се движи като вихър в човешки образ. Осъзнах, че просто умея да размахвам юмруци, докато той в истинския смисъл на думата беше майстор на бойните изкуства.

Скоро разбрах, че стратегията на Ди бе да остави полицаите и агитаторите да се бият помежду си и да се придвижи към стълбите. Много добре, насочих се с юмруци наляво и напреднах в тази посока. Добрах се до второто стълбище и се огледах за Ди навреме, за да видя как отскача от двама полицаи, които се бяха втурнали към него. Двамата се блъснаха един в друг и паднаха на земята. Трети обаче сграбчи Ди отзад. Преметна ръка през шията му, започна да го души и го задърпа настрана от действието. Близо до мен, в дъното на стълбището, стоеше един полицай, обърнат с гръб към мен, с високо вдигната палка. Преди да успее да я стовари върху главата на агитатора, срещу когото се беше насочил, аз я изтръгнах от ръката му, прицелих се и я запратих с въртеливо движение във въздуха.

Палката се удари в главата на мъжа, който стискаше с ръка врата на Ди – може би не толкова точно, колкото се надявах, но с достатъчна сила, че хватката на мъжа да се разхлаби. Възрастният китайски търговец издърпа назад мъжа и с икономичен и грациозен удар го повали на пода. Ди се втурна към мен.

– Нагоре! – викна той и двамата хукнахме по стълбите.